

Meten van teamklimaat

In de gezondheidszorg zijn teams essentieel voor het leveren van goede kwaliteit van zorg. Uit de literatuur blijkt dat teamklimaat een belangrijk aspect is van een succesvol team. Een theoretisch onderbouwd en gevalideerd instrument voor het meten van 'teamklimaat' is de Team Climate Inventory (TCI) van Anderson en West. Dit artikel beschrijft de vertaling, validering en toepassing van een instrument voor het meten van teamklimaat in patiëntenzorgteams in Nederland.

Door: M. Ouwens, M. Hulscher en H. Wollersheim

Het is ondanks grote individuele inspanningen van professionals niet eenvoudig om optimale zorg voor patiënten te leveren. De snel toegenomen medische kennis leidt tot meer diagnostiek en behandelmogelijkheden en verregaande specialisatie van kennis. Daarbij zien we een exponentiële toename van chronische aandoeningen bij ouderen die vaak ook nog te maken hebben met co-morbiditeit. Hierdoor is de hedendaagse patiëntenzorg veranderd van individuele consultatie van patiënten naar multiprofessioneel samenwerken in teams van zorgverleners.

Een patiëntenzorgteam bestaat uit een groep zorgverleners die regelmatig met elkaar overleggen over de zorg voor een bepaalde groep patiënten en die ook participeren in die zorg.

Optimale samenwerking tussen professionals binnen een team is van belang voor het leveren van continue en goed op elkaar afgestemde zorg. Een goed functionerend team is daarom cruciaal voor het leveren van goede en veilige zorg.¹

Het functioneren van een team wordt bepaald door zowel structuur- als procesaspecten.

Voorbeelden van structuuraspecten zijn teamsamenstelling, teamgrootte, teamleiderschap, verantwoordelijkheden, werkverdeling en werkbelasting.² Bij procesaspecten staan zaken centraal zoals 'hoe gaan teamleden met elkaar om', 'worden teamleden voldoende geïnformeerd' en 'heeft men invloed op de besluitvorming'. Literatuur toont aan dat er een relatie bestaat tussen processen binnen een team en teameffectiviteit. Een teamklimaat gericht op de

ontwikkeling en implementatie van vernieuwingen resulteert in betere patiëntenzorg.³ Het meest bestudeerde model voor teamklimaat is het model van Anderson en West. Zij stellen dat vier aspecten van teamklimaat essentieel zijn voor de ontwikkeling en implementatie van nieuwe ideeën, namelijk: 'visie', 'ervaren veiligheid voor participatie', 'taakgerichtheid' en 'ondersteuning bij innovatie'.⁴

Achtergrond TCI

Het theoretisch model over teamklimaat van Anderson en West leidde tot de ontwikkeling van een vragenlijst voor het meten van teamklimaat: de zogenaamde 'Team Climate Inventory' of kortweg de TCI. De originele teamklimaat vragenlijst bestond uit 116 items en is uitgetest in een groot aantal teams. Om de lijst makkelijk bruikbaar te maken is de vragenlijst op basis hiervan gereduceerd tot de huidige 44-item versie.^{5,6} Evenals de theorie over teamklimaat bestaat de vragenlijst uit vier dimensies of schalen ('visie', 'ervaren veiligheid voor participatie', 'taakgerichtheid' en 'ondersteuning bij innovatie') en 13 subschalen (zie figuur 1). Tevens bevat de vragenlijst een 5e schaal die is toegevoegd om te kunnen vaststellen in hoeverre een individu geneigd is sociaal wenselijke antwoorden te geven. De vragenlijst dient individueel en bij voorkeur door minimaal 75 procent van alle teamleden ingevuld te worden. Op een 5-puntsschaal kan men aangeven in welke mate men het eens is met elk item uit de vragenlijst, variërend van 'sterk mee oneens' tot 'sterk mee eens'. Hogere scores zijn een indicatie voor een beter teamklimaat. De individuele vragenlijsten kunnen daarna worden verwerkt door middel van een door IQ healthcare ontwikkeld programma. Dit programma aggregereert de individuele scores en zet deze om in een 10-puntsprofiel: 1, 2, 3 zijn lage scores, 4, 5, 6, 7 zijn gemiddelde scores en 8, 9, 10 zijn hoge scores. Het bijgeleverde profiel geeft een verklaring in woorden van de scores op basis waarvan verbeteractiviteiten kunnen worden geïnitieerd. Bijvoorbeeld een lage score op de subschaal 'delen van informatie' (score 1, 2, 3) wordt toegelicht

